

**INTERNET TARIXI: DUNYOMIZNING RAQAMLI
O'ZGARISHI**

Abdusamatov Samandarjon Ro'zimaxammad o'g'li

Andijon davlat universiteti TSNQB bosh mutaxassisi

Maqola haqida ma'lumot
Qabul qilingan: 02.04.2024
Qayta qabul : 17.04.2024
Saytda mavjud : 1.05.2024

Muallif (lar)

S.R.Abdusamatov

Muallif bilan aloqa
<https://orcid.org/0009-0006-4405-0490>

abdusamatovsamandar1@gmail.com

© **Muallif. S.R.Abdusamatov**

UNIVERSAL xalqaro ilmiy jurnal

Ochiq ma'lumotlar:
<https://universaljurnal.uz/index.php/jurnal>

Maxfiylik bayonoti
Materialni istalgan vosita yoki formatda nusxalash va qayta tarqatish hamda maqoladan to'g'ri iqtibos keltirish va litsenziyasini ko'rsatish sharti bilan istalgan maqsadda foydalanish mumkin.

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada hozirgi kunda butun dunyoni qamrab olgan, har bir korxonada, maktab, ishlab chiqarish fabrikalari va turli xil ijtimoiy soha obyektlariga kirib borgan global tarmoq haqida so'z boradi va bu maqolada global tarmoqning tarixi, kim tomondan va qanday maqsadda foydalanish uchun yaratishgani va hozirgi kunda hayotimiz uchun qanchalik zarurligi haqida so'z boradi. Internetning paydo bo'lishi, rivojlanishi va tarqalishi zamonaviy dunyoning eng muhim texnologik evolyutsiyalaridan biridir.

KALIT SO'ZLAR

Kalit so'zlar: Internet, IoT, ARPANET, AQSH, TCP/IP, WWW.

A HISTORY OF THE INTERNET: THE DIGITAL TRANSFORMATION OF OUR WORLD

Abstract: This article talks about the global network that now covers the whole world, has penetrated into every enterprise, school, manufacturing plant and various objects of the social sphere, and this article describes the history of the global network, by whom and for what purpose it was created. and how necessary it is for our lives today.

Keywords: Internet, IoT, ARPANET, USA, TCP/IP, WWW.

ИСТОРИЯ ИНТЕРНЕТА: ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ НАШЕГО МИРА

Аннотация: В данной статье рассказывается о глобальной сети, которая сейчас охватывает весь мир, проникла на каждое предприятие, школу, производственный завод и различные объекты социальной сферы, а также в данной статье описана история создания глобальной сети, кем и для чего с какой целью он был создан и насколько он необходим для нашей сегодняшней жизни.

Ключевые слова:
Интернет, IoT, ARPANET, США, TCP/IP, WWW.

KIRISH

Bugun biz yashayotgan raqamli asrning asoslaridan biri bo'lgan internet insoniyatning muloqot qilish va axborotga kirish usullarini tubdan o'zgartirdi. Biroq, Internetning bugungi kunga aylanishi uzoq va murakkab jarayonning natijasidir. Internetning paydo bo'lishi, rivojlanishi va tarqalishi zamonaviy dunyoning eng muhim texnologik evolutsiyalaridan biridir.

ADABIYOTLAR TAHLILI.

Internetning yaratilishi va dastlabki davri

Internetning asoslari Sovuq urush davrida AQSh harbiy tadqiqotlari bilan qo'yilgan. 1960-yillarda kompyuterlarni bir-biri bilan aloqa qilish imkonini beruvchi ARPANET deb nomlangan tarmoq yaratildi. Bu internetning birinchi prototipi hisoblanadi va tadqiqotchilar o'rtasida ma'lumot

almashishni osonlashtirish uchun ishlatilgan.

1980-yillarning oxirida ARPANET-dan ilhomlanib, zamonaviy Internetning asosini tashkil etuvchi TCP/IP protokoli ishlab chiqildi. Ushbu protokol kompyuterlarga turli tarmoqlar o'rtasida aloqa o'rnatish imkonini berdi va internetni kengaytirish imkonini berdi.

METODOLOGIYA.

Internetni jamoat va tijorat maqsadlarida foydalanish uchun ochish

1990-yillarning boshlarida Butunjahon Internet tarmog'ining (WWW) ixtiro qilinishi internetning ommaga ochilishini tezlashtirdi. WWW foydalanuvchilarga veb-brauzerlar orqali veb-sahifalarga kirishni osonlashtirdi va Internetdan foydalanishni ommalashtirdi.

Bu davrda tijorat maqsadlarida foydalanish ham tez sur'atlar bilan o'sdi. Kompaniyalar Internetni marketing, elektron tijorat va aloqa vositasi sifatida kashf etdilar. Bu internetning iqtisodiy va ijtimoiy ta'sirining kuchayishiga olib keldi.

NATIJALAR.

Internetning ijtimoiy ta'siri

Internetning tarqalishi jamiyatlarning tuzilishi va madaniyatiga chuqur ta'sir ko'rsatdi. Bu aloqa, ta'lim, biznes, madaniyat va siyosat kabi sohalarda katta o'zgarishlarga olib keldi. Internet axborotga kirishni demokratlashtirdi va butun dunyo bo'ylab hamjamiyatlarni shakllantirish imkonini berdi.

Biroq, internetning tarqalishi raqamli tafovutlarni ham ochib berdi. Butun dunyo bo'ylab internetga kirish va ko'nikmalarda katta farqlar mavjud, bu axborotdan teng foydalanish hali ham maqsad ekanligini ko'rsatadi.

Shuningdek, Internet tarmog'ining hozirgi kundagi hayotimizga qay darajada ta'sir o'tkazayotganini turli misollar orqali ko'rishimiz mumkin. Jumladan,

❖ Axborotga kirish va almashish: Internet ma'lumotlarga tez va oson kirishni ta'minlaydi. Internet orqali foydalanuvchilar bir zumda barcha turdagi ma'lumotlarga kirishlari mumkin. Bundan tashqari, ijtimoiy media platformalari, bloglar

va onlayn forumlar kabi vositalar orqali odamlar butun dunyo bo'ylab o'z bilim va tajribalarini baham ko'rishlari mumkin.

❖ Muloqot va ulanish: Internet butun dunyodagi odamlarni birlashtiradi. Ijtimoiy media platformalari, elektron pochta, xabar almashish ilovalari va video konferensiya vositalari tufayli odamlar tez va samarali muloqot qilishlari mumkin. Bu uzoq masofalardagi odamlar o'rtasidagi shaxsiy va ish munosabatlarini mustahkamlaydi.

❖ Elektron tijorat va biznes imkoniyatlari: Internet ish dunyosini o'zgartirdi va global savdoni osonlashtirdi. Elektron tijorat platformalari tufayli kompaniyalar butun dunyo bo'ylab mijozlarga o'z mahsulot va xizmatlarini taklif qilishlari mumkin. Bundan tashqari, internet frilanserlar uchun ish imkoniyatlarini yaratdi va masofadan turib ishlash imkoniyatini beradi.

❖ Fan va ta'lim: Internet ta'lim sohasida inqilobiy o'zgarishlarni yaratdi. Onlayn ta'lim platformalari va resurslari tufayli odamlar o'zlari xohlagan fanlarni o'rganishlari va malakalarini oshirishlari mumkin. Bundan tashqari, masofaviy

ta'lim imkoniyatlari talabalar va mutaxassislariga moslashuvchanlik va kirish qulayligini ta'minlaydi.

❖ Madaniy va ijtimoiy o'zaro ta'sir: Internet madaniy va ijtimoiy o'zaro ta'sirni kuchaytirdi va diversifikatsiya qildi. Har bir inson san'at, musiqa, filmlar va boshqa madaniy kontentga osongina kirishi va baham ko'rishi mumkin. Bundan tashqari, Internet odamlarni turli madaniyatlar bilan tanishtiradi va ularga global istiqbolga ega bo'lish imkonini beradi.

Biroq, internetning ijobiy ta'siri bilan bir qatorda, uning ba'zi salbiy tomonlari ham bor, masalan, shaxsiy hayotga oid muammolar, axborot xavfsizligi muammolari, raqamli giyohvandlik va onlayn ta'qiblar. Shu sababli, internetning ta'sirini tushunish va ushbu texnologiyadan mas'uliyat bilan foydalanish har bir inson uchun judayam muhim omil bo'lib hisoblanadi.

Hozirda shiddat bilan rivojlanib borayotgan XXI asrda nafaqat ilm, fan balki butunjahon global internet tarmog'ining ham qay darajada

rivojlanishini tasavvur qila olmaymiz. Lekin shunga qaramasdan hozirgi kundagi ilm, fandagi o'zgarishlarni hisobga olgan holda bir nechta misollarni keltirishimiz mumkin.

✓ Kelajakda internet yanada keng tarqalishi va qurilmalarning o'zaro bog'lanishi kutilmoqda. Narsalar Interneti (IoT) texnologiyasi har qanday qurilmani internetga ulashi mumkin, bu esa aqlli uylardan tortib sog'liqni saqlash qurilmalarigacha bo'lgan hamma narsada ko'proq ma'lumot almashish va avtomatlashtirish imkonini beradi.

✓ To'ldirilgan reallik va virtual reallik: Kelajakda to'ldirilgan reallik (AR) va virtual haqiqat (VR) texnologiyalari yanada kengroq va murakkab bo'lishi kutilmoqda. Ushbu texnologiyalar ta'limdan tortib o'yin-kulgigacha bo'lgan ko'plab sohalarda qo'llanilishi va internet tajribasini yanada interaktiv qilishi mumkin.

✓ 5G va tezkor internetga kirish: 5G texnologiyasining tarqalishi bilan internetga ulanish tezligi yanada oshishi va kechikishning pastroq bo'lishini ta'minlashi kutilmoqda. Bu tezroq ma'lumotlarni uzatish va kuchli ulanishlar

bilan birga yanada ilg'or xizmatlar va ilovalarga olib kelishi mumkin.

✓ Sun'iy intellekt va mashinani o'rganish integratsiyasi: Kelajakda internetdagi kontent va xizmatlar sun'iy intellekt (AI) va mashinani o'rganish (ML) texnologiyalari bilan tobora kuchayib borishi kutilmoqda. Bu ko'proq shaxsiylashtirilgan tajribalar, avtomatik kontent tavsiyalari va yanada samarali operatsiyalarga olib kelishi mumkin.

✓ Raqamli qonun va maxfiylik standartlari: Kelajakda internet foydalanuvchilarining ma'lumotlar maxfiyligi va xavfsizligi haqidagi xavotirlari yanada ortishi mumkin. Shu sababli, qat'iyroq qoidalar va standartlar o'rnatilishi va raqamli huquq va majburiyatlar haqida ko'proq xabardorlikni yaratish mumkin.

MUHOKAMA.

Bu bir nechta misollar shunchaki insoniyatning fikr mulohazalari asosida kelib chiqqan bashoratlar, lekin Internet kelajagi haqida aniqroq bashorat qilish uchun barcha texnologik, iqtisodiy, ijtimoiy

va madaniy omillarni hisobga olish muhimdir.

XULOSA.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, Internet tarixi juda katta texnologik, ijtimoiy va iqtisodiy ahamiyatga ega.

Internet bizning dunyomizni yanada bog'langan joyga aylantirdi, axborotni yanada qulayroq qildi va global miqyosda yanada samarali muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'ldi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. 8-sinf Informatika maktablar uchun darsligi;
2. Isajon Sulton (Internet adabiyoti 2013).
3. A. A. Abduqodirov, A. G'. Hayitov, R. R. Shodiyev «Axborot texnologiyalari» T. O'qituvchi – 2002 yil.
4. T.X.Holmatov, N.I.Tayloqov, U.A.Nazarov “Informatika va hisoblash texnikasi” T.2001-yil
5. A.Sattorov “Informatika va axborot texnologiyalari” Toshkent – 2002 yil.